

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
Освітня програма	46813 Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	273 Залізничний транспорт

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	46813
Назва ОП	Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті
Галузь знань	27 Транспорт
Спеціальність	273 Залізничний транспорт
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Пузир Володимир Григорович, Бойко Володимир Дмитрович, Кравець Іван Богданович, Клімов Едуард Сергійович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	15.04.2021 р. – 17.04.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/46813.pdf>

Програма візиту експертної групи <https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/Programa-ekspertnoyi-grupy-1.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальне враження від ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» є хорошим. Особливістю програми є її актуальність та відповідність інноваційним тенденціям розвитку галузі залізничного транспорту у зв'язку з інтеграцією вітчизняних залізниць до європейської транспортної системи. Цілі освітньої програми відповідають місії та стратегії розвитку СНУ ім. В. Даля. Зміст ОП та програмні результати навчання, що досягаються відповідають стандарту вищої освіти за спеціальністю 273 «Залізничний транспорт». Людські ресурси та матеріально-технічна база дозволяють досягнути визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Стейкхолдери беруть участь в удосконаленні та розробці ОП, що сприяє отриманню фахового випускника із набутими компетентностями на основі європейського досвіду та нормативної бази щодо сприяння інтеграції вітчизняних залізниць до європейської транспортної системи. ОП оцінювалась за 9-ма критеріями, та за всіма критеріями встановлено рівень відповідності В. Виявлені недоліки ОП не знижують загальне враження, а, лише, направлені на удосконалення програми.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

На нашу думку основною сильною стороною даної ОП слід вважати її унікальність та актуальність для теперішніх умов розвитку залізниць у зв'язку з інтеграцією вітчизняних залізниць до транспортної системи ЄС. Також до сильних сторін акредитованої ОП можна віднести: 1. цілі та програмні результати ОП враховують пропозиції усіх стейкхолдерів і визначаються з урахуванням тенденцій розвитку транспортної галузі та зовнішньополітичних пріоритетів України на євроінтеграцію; 2. ОП відповідає стандарту вищої освіти, передбачає прозору можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зміст повністю відповідає предметній області і дозволяє здобути професійні компетентності та соціальні навички (soft skills); 3. здобувачі вищої освіти обізнані та використовують платформи масових он-лайн курсів для отримання неформальної освіти; 4. залучення студентів до участі в науково-дослідних роботах, наукових конференціях, конкурсах та олімпіадах, підготовка наукових статей; 5. проведення заходів із дотримання академічної доброчесності, наявність репозитарію кваліфікаційних робіт та програмного забезпечення для контролю за дотриманням академічної доброчесності; 6. більшість викладачів випускової кафедри, задіяні на ОП, мають наукові ступені за спеціальностями, які пов'язані з фаховими дисциплінами ОП. 7. проходження викладачами, задіяними на ОП, міжнародного стажування, проведення в університеті конкурсу «Кращий за професією» та конкурсу на здобуття премій в номінаціях «Кращий підручник», «Кращий навчальний посібник», «Краща монографія», а також матеріальне стимулювання викладачів, які публікують результати наукових досліджень у виданнях, що індексуються у наукометричних БД Scopus та Web of science Core Collection; 8. наявність вільного доступу викладачів та здобувачів до інфраструктури та інформаційних ресурсів бібліотеки, зокрема, до матеріалів системи дистанційного навчання «eCampus»; 9. забезпечується тісна взаємодія здобувачів освіти з адміністрацією та керівництвом кафедри та навчально-наукового інституту під час вирішення проблемних питань; 10. наявність внутрішньої системи забезпечення якості освіти яка дозволяє послідовно дотримуватись процедур розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми; 11. наявність в університеті комісій з якості та ради експертів НАЗЯВО, які є складовою структури внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та здійснюють моніторинг якості освітніх програм.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

До слабких сторін акредитованої ОП можна віднести: 1. недостатнє врахування досвіду закордонних ЗВО; 2. проведення переддипломної практики на випусковій кафедрі, що певною мірою обмежує набуття навичок в умовах профільних підприємств; 3. недостатня інформованість вступників щодо складової конкурсного балу – оцінки ПЗ; 4. недостатнє залучення здобувачів до програм міжнародної мобільності; 5. відсутність, у методичних вказівках до виконання та оформлення магістерської роботи, чітких строків подання роботи для перевірки на плагіат; 6. під час конкурсного добору викладачів на ОП не враховується думка здобувачів; 7. опитування випускників проводиться лише з питань організації освітнього процесу; 8. відсутність гаранта в структурі внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти університету, який також несе відповідальність за якість ОП; 9. відсутність інформації щодо наданих пропозицій по ОП та їх врахування чи відхилення у результаті перегляду змісту ОП. З огляду на зазначені недоліки у реалізації ОП, експертна група вважає за необхідне висловити такі рекомендації, спрямовані на усунення недоліків та покращення рівня якості підготовки магістрів за акредитованою ОП: 1. доцільно було б ширше знайомитися з аналогічними ОП закордонних ЗВО для визначення цілей та програмних результатів навчання; 2. передбачити проходження практики на профільних підприємствах регіону та АТ «Укрзалізниця» і надати можливість студентам вибирати базу практики; 3. з метою покращення розуміння порядку розрахунку конкурсного балу та спрощення доступу до інформації експертна група рекомендує складові оцінки ПЗ наводити безпосередньо в тексті Правил прийому або у відповідні додатки; 4. більш ширше залучати здобувачів вищої освіти до програм обміну; 5. з метою надання можливості для якісного доопрацювання магістерської роботи, розробити та внести до методичних рекомендацій терміни подання роботи для перевірки на плагіат; 6. враховувати результати опитування «Викладач очима студентів» при конкурсному доборі НПП; 7. проводити опитування випускників даної ОП щодо їх місця працевлаштування та проблем, з якими вони стикнулись під час цього процесу; 8. визначити місце гаранта в прийнятій в ЗВО структурі внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності; 9. розмішувати на сайті ЗВО інформацію щодо наданих пропозицій по кожній ОП та їх врахування чи відхилення у результаті перегляду змісту ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Ціль освітньої програми - забезпечити підготовку висококваліфікованих кадрів у галузі залізничного транспорту, здатних вирішувати складні спеціалізовані теоретичні та практичні задачі з проектування, впровадження, експлуатації та модернізації технологій роботи об'єктів і систем залізничного транспорту з позицій інтероперабельності та безпеки їх роботи. Вона відповідає місії та стратегії розвитку ЗВО, що зазначені у документах «Статут СНУ ім. В.Даля» (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Statut-08.06.2017.pdf>) та «Стратегія розвитку СНУ ім. В.Даля до 2030 року» (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Strategiya-rozvytku-SNU-im.-V.-Dalya-na-2019-2030-roky.pdf>). Підтримка даної ОП з боку керівництва ЗВО була вказана під час дистанційної зустрічі. Зокрема, ректор, професор Поркунян Ольга Вікторівна, підкреслила важливість цієї програми для розвитку ЗВО, перший проректор, професор Марченко Дмитро Миколайович зосередив увагу на перспективності даної програми та зацікавленості у її випускниках як на регіональному так і на державному рівнях. ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» відповідає місії та стратегії ЗВО щодо забезпечення якісної підготовки конкурентоздатних фахівців та активного впливу на соціально-економічний розвиток країни.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Для встановлення врахування в ОП позицій та потреб зацікавлених сторін, експертною групою були проаналізовані рецензії-відгуки на ОП від роботодавців: ТОВ «Об'єднане господарство залізничного транспорту» м. Северодонецьк (Тріщ О.М. - заступник директора), ПрАТ «Северодонецьке об'єднання «Азот» (Бойцов А.М. - директор з транспорту), Регіональна філія «Донецька залізниця» АТ «Укрзалізниця» (Пшикун А.Ф. - начальник Служби вагонного господарства). Активне залучення роботодавців до формування цілей та результатів навчання було підтверджено під час дистанційної зустрічі з ними. Так Олександр Тріщ зазначив, що обговорення відбуваються під час конференцій, а залучення представників виробництва до прийому іспитів дозволяє переконатися у раціональності вибору дисциплін. Директор з транспорту ПрАТ «Северодонецьке об'єднання «Азот» Андрій Бойцов вважає корисним практику запрошення роботодавців на засідання кафедри, де є змога у режимі анкетування висловити побажання щодо цілей ОП та результатів навчання. До обговорення під час розробки ОП залучались представники здобувачів освіти (Вітковський В.М., Лященко П.В.), що підтверджується протоколами засідань кафедри (<http://lubrt.snu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Vytyag-14-273.pdf>) та протоколом засідання науково-методичної комісії інституту транспорту та будівництва від 26.03.2020 р № 7 з участю здобувачів, які навчаються за ОП. Для врахування інтересів здобувачів освіти у навчальному плані освітньої програми передбачений блок дисциплін вільного вибору студента, обсягом 23 кредити ЄКТС, що складає 25,5 % від загального обсягу програми. Здобувачі освіти мають змогу обирати тематику випускної кваліфікаційної роботи та тематику досліджень. Також за результатами опитування здобувачів вищої освіти оновлюється зміст освітніх компонентів. Потреби роботодавців відображені у впровадженні більш поглибленого вивчення дисциплін з блоку, пов'язаного з нормативно-правовою базою європейського союзу із позицій інтероперабельності. Інтереси академічної спільноти враховані в ОП шляхом впровадження сучасних педагогічних форм і методів навчання, як, наприклад, ділові ігри, дистанційне навчання. Результати проведеного аналізу та дистанційних зустрічей із здобувачами освіти, представниками студентського самоврядування, роботодавцями та викладацьким складом дозволяють стверджувати, що ОП відповідає потребам ринку праці, а цілі освітньої програми та результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП та програмні результати навчання враховують сучасні тенденції розвитку транспортної галузі та зовнішньополітичних пріоритетів України на євроінтеграцію, поглиблене вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду та його адаптації у сучасну модель співпраці в рамках Східного партнерства. Потреба в підготовці

кваліфікованих фахівців у галузі залізничної інтероперабельності, конкурентоспроможних на ринку праці в сучасних умовах є нагальною. Під час розроблення ОП було враховано галузевий та регіональний контекст, наприклад, наступним результатом навчання: РН-18 – «вміти застосовувати вимоги галузевих та міжнародних нормативних документів щодо формулювання та розв'язання науково-технічних задач проектування, впровадження, експлуатації та модернізації, випробування та (або) сертифікації технологій роботи об'єктів і систем залізничного транспорту на всіх етапах їх життєвого циклу». Це є важливим завданням, особливо після ратифікації угоди Україна – ЄС. Під час дистанційної зустрічі гарант ОП професор Ірина Кириченко зазначила, що було враховано досвід Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна та Жилінського університету (Словаччина). У звіті із самообстеження зазначено, що досвід, отриманий під час стажування у Жилінському університеті дозволив доповнити зміст ОК9 ОП, однак не було зазначено чи вплинуло це на ПРН та цілі ОП/ За останній рік фахівцями кафедри ЛУБРТ СНУ ім. В. Даля і фахівцями Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна спільно було видано два навчальних посібники за тематикою ОП. Роботодавці під час дистанційної зустрічі підтвердили потребу у фахівцях за цією спеціальністю, наприклад до ТОВ «Об'єднане господарство залізничного транспорту» м. Северодонецьк готові приймати випускників на робочі місця диспетчерів руху, про що висловився Тріщ О.М. - заступник директора, а з боку головного інженера цього ж підприємства була висловлена думка щодо важливості опанування здобувачами сучасних інформаційних технологій та правових питань роботи транспорту.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Зміст ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» дає можливість досягти результатів навчання, які визначені стандартом вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 273 «Залізничний транспорт». ОП побудована таким чином, що дозволяє досягти програмних результатів навчання, які вказані у стандарті. Наприклад, одним із програмних результатів навчання є: (РН-13) – «керувати технологічними процесами залізничних об'єктів і систем у відповідності до посадових обов'язків, забезпечувати технічну безпеку виробництва в сфері своєї професійної діяльності». Це забезпечується вивченням наступних обов'язкових компонент ОП, а саме: ОК-4 (охорона праці в галузі); ОК-5 (принцип інтероперабельності та його використання у різних видах транспорту); ОК-10 (нормативно-правова база Європейського Союзу в області залізничного транспорту), які дозволяють сформувати у здобувачів потрібні компетентності.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильними сторонами освітньої програми слід вважати: цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО; цілі та програмні результати ОП враховують позиції та вимоги здобувачів освіти, роботодавців та академічної спільноти, роботодавці готові до працевлаштування майбутніх випускників і готові надавати реальну підтримку ОП; цілі та програмні результати ОП визначаються з урахуванням тенденцій розвитку транспортної галузі та зовнішньополітичних пріоритетів України на євроінтеграцію.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Формулювання цілей та результатів навчання за ОП під час перегляду враховувало досвід лише одного вітчизняного та одного закордонного ЗВО. Доцільно було б ширше знайомитися з аналогічними ОП закордонних ЗВО для визначення цілей та програмних результатів навчання.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП повністю відповідає вимогам підкритеріїв 1.1, 1.2 та 1.4. За підкритерієм 1.3, як слабку сторону позначено врахування досвіду лише одного вітчизняного та одного закордонного ЗВО. Загалом ОП відповідає вимогам критерію 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» та окремих ОК відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного Стандарту вищої освіти за спеціальністю 273 «Залізничний транспорт» для другого (магістерського) рівня освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/273-zaliznichniy-transport-magistr.pdf>). Загальний обсяг підготовки за ОП складає 90 кредитів ЄКТС, з яких 23 кредити (25,6 %) дисципліни вільного вибору здобувачів освіти, що відповідає вимогам Закону України "Про вищу освіту" щодо підготовки здобувачів освіти. Навчальним планом підготовки за ОП передбачено термін навчання 1 рік 4 місяці. Обсяг окремих навчальних компонентів (дисциплін) складає від 1,5 до 5 кредитів ЄКТС. Експертною групою було встановлено, що за даною ОП навчальним планом передбачено атестацію лише у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, а відповідно до Стандарту вищої освіти (273 «Залізничний транспорт» для другого (магістерського) рівня вищої освіти) передбачається атестація у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту та публічного захисту кваліфікаційної роботи. Під час зустрічі з гарантом ОП встановлено, що до сьогоднішнього дня МОН не затверджено програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту, тому його в навчальний план і не включали. Гарант ОП запевнила експертну групу, що у разі затвердження чи розробки програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту, навчальний план буде скориговано та внесені зміни.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» містить усі компоненти стандарту вищої освіти за спеціальністю 273 «Залізничний транспорт» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/273-zaliznichniy-transport-magistr.pdf>). Заявлені цілі в ОП - підготовка фахівців, здатних до комплексного розв'язання складних спеціалізованих теоретичних та практичних задач з проектування, впровадження, експлуатації та модернізації технологій роботи об'єктів і систем залізничного транспорту з позицій інтероперабельності та безпеки їх роботи. Для досягнення заявлених цілей та програмних результатів навчання ОП має чітку структуру з логічною послідовністю викладення навчальних дисциплін та є структурованою за семестрами навчання. Обов'язкові освітні компоненти, включені до ОП, дозволяють досягти заявлених загальних та фахових компетентностей, що у сукупності призводять до досягнення заявлених цілей та програмних результатів навчання. Це крім іншого підтверджено структурно-логічною схемою, матрицями відповідності, навчальним планом та аналізом програмам викладання навчальних дисциплін. Виявлено, що всі освітні компоненти дійсно забезпечують досягнення відповідних програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» має повну відповідність заявленій предметній області і містить усі необхідні компоненти. Предметна область відповідає стандарту спеціальності 273 «Залізничний транспорт». Теоретичний зміст предметної області (розділи науки та техніки, які вивчають зв'язки та закономірності в теорії проектування, впровадження, експлуатації та модернізації технологій роботи об'єктів і систем залізничного транспорту) забезпечується 13 обов'язковими освітніми компонентами (навчальними дисциплінами), робочі програми яких передбачають отримання спеціальних знань у галузі залізничного транспорту: методології та організації наукових досліджень, принципів інтероперабельності та його використання у різних видах транспорту, проектного аналізу, інформаційного забезпечення вантажних та пасажирських перевезень, ТСТ у різних видах транспорту, сертифікації залізничних систем та підсистем, нормативно-правової бази Європейського союзу в області залізничного транспорт, ТСТ для управління вантажними перевезеннями, науково-дослідної роботи, сертифікації підприємств за нормами безпеки, а також охорони праці в галузі та цивільного захисту. Освітні компоненти, крім навчальних дисциплін, забезпечуються виконанням курсової роботи з дисципліни «ТСТ для управління вантажними перевезеннями», переддипломної практики на профільних підприємствах, підготовки кваліфікаційної роботи. Для забезпечення потреб здобувачів з огляду на їх професійні та особисті уподобання передбачено 5 вибіркових освітніх компонентів (дисциплін).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії кожного здобувача вищої освіти регламентується положенням про організацію освітнього процесу (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu.pdf>), положенням про порядок та умови формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/08/Polozhennya-pro-individualnu-osvitnyu-trayektoriyu.pdf>) та положенням про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-89/>) в СНУ ім. В. Даля. Здобувачі мають вибрати п'ять дисциплін з каталогу дисциплін вільного вибору (більше 200 найменувань) (<http://moodle2.snu.edu.ua/course/index.php?categoryid=193>), який формується окремо для кожного семестру: по дві дисципліни у першому та другому семестрі (п'ять кредитів кожна дисципліна) і одна дисципліна у третьому семестрі (три кредити), загальним обсягом 23 кредити (25,6% від загальної кількості кредитів). Вибір дисциплін здійснюється через «Електронний кабінет студента» в електронному кампусі СНУ ім. В. Даля (<http://moodle2.snu.edu.ua/course/view.php?id=2210>). Силабуси всіх вибіркових дисциплін розміщені в електронному кампусі СНУ ім. В. Даля та доступні для ознайомлення за покликанням (<http://moodle2.snu.edu.ua/course/view.php?id=4156>). Програми вибіркових дисциплін, викладання за якими забезпечує кафедра логістичного управління та безпеки руху на транспорті, додатково розміщено на сайті кафедри. Після вибору дисциплін формується група не менш 5 здобувачів освіти для вивчення даних дисциплін, що дещо обмежує можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії. Можливість та факт вибору дисциплін здобувачами освіти підтверджено у ході онлайн-зустрічі з гарантом, НПП, здобувачами вищої освіти (при цьому гарантом ОП на запит експертної групи надано доступ до електронного кабінету студентів (<http://moodle2.snu.edu.ua/course/index.php?categoryid=18&lang=uk>), індивідуальних навчальних планів студентів (додаються до звіту), все це підтверджує достатню загальну кількість вибіркових дисциплін, а діюча процедура вільного вибору забезпечує формування індивідуальної освітньої траєкторії. Зустріч зі здобувачами підтвердила, що вони обирали дисципліни з каталогу дисциплін вільного вибору та при цьому була дотримана процедура, що затверджена в університеті.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Освітня програма «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти та дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Порядок та вимоги до організації практичної підготовки здобувачів освіти в СНУ ім. В. Даля здійснюється відповідно до положенням про організацію освітнього процесу (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-82/>), положенням про організацію та проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти. (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-91/>). ОП та навчальний план передбачають проходження здобувачами вищої освіти переддипломної практики з відривом від теоретичного навчання в обсязі 7,2 кредити ЄКТС по завершенні 3-го навчального семестру. За результатами практики здобувачі освіти набувають фахових компетентностей: ФК-1; ФК-3; ФК-6; ФК-9; ФК-12. Організація, мета і завдання, програма, підготовка звіту та критерії оцінювання практики за ОП наведено в методичних рекомендаціях (<http://lubrt.snu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/MV-praktyka-273.pdf>). В яких зазначено, що основною базою практики виступає кафедра логістичного управління та безпеки руху на транспорті, що певною мірою обмежує набуття практичних навичок в реальних умовах профільних підприємств. Тому рекомендовано в програмі переддипломної практики визначити профільні підприємства, як регіону, так і АТ «Укрзалізниця», та передбачити можливість студентам вибирати базу проведення практики з огляду на можливість, у тому числі їх подальшого працевлаштування. На час акредитаційної експертизи переддипломна практика за ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» не проводилась (проведення практики передбачено на 2-му курсі навчання в 2021/2022 н. р. відповідно до навчального плану), але при спілкуванні з фокус групою роботодавців була виражена зацікавленість не тільки в бажанні приймати студентів на виробничу та переддипломну практики, а й в прийнятті на роботу здобувачів після закінчення ОП.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Система організації навчального процесу, аналіз ОП (матриці відповідностей та програмних компетентностей) дозволили встановити, що здобувачі освіти отримують соціальні навички (soft skills) під час проведення навчальних занять, для чого використовуються різні форми викладення навчального матеріалу та залучення здобувачів освіти до навчального процесу. Розвитку та набуттю соціальних навичок сприяє процес вивчення та засвоєння змісту освітніх компонентів ОП та дозволяє здобувачам досягти наступних програмних результатів навчання: РН-04 – «презентувати та обговорювати отримані результати державною мовою та англійською мовою, або однією з мов країн Європейського Союзу в усній та письмовій формах»; РН-12 – «вміти передавати свої знання, рішення та підґрунтя їх прийняття фахівцям і нефахівцям в ясній і формі, представляти підсумки виконаної роботи у вигляді звітів, рефератів, наукових статей». Опанування навичок критичного мислення, комунікацій, лідерства, вміння логічно та системно мислити відбувається шляхом публічного захисту курсових проєктів, магістерської кваліфікаційної роботи, участі у конкурсах студентських наукових робіт, наукових конференціях, фахових

олімпіадах. Також студенти мають можливість набувати соціальних навичок у створених при університеті центрах гендерної культури (<https://snu.edu.ua/subdivision/tseentr-gendernoyi-kultury-snu-im-v-dalya/>), центрі медіації (<https://snu.edu.ua/universitytetskyj-tseentr-mediatsiyi/>), центрі розвитку кар'єри (https://snu.edu.ua/career_development_center/), а також під час участі в заходах, що спрямовані на формування та розвиток громадських ініціатив та інших заходах, що проводяться в університеті. Під час дистанційної зустрічі із здобувачами вищої освіти та органами студентського самоврядування експертна група відзначає, що вони володіють необхідними соціальними навичками та навичками комунікації.

7. Зміст освітньої програми урахуває вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

На час акредитаційної експертизи відсутній Професійний стандарт, який відповідає заявленій кваліфікації ОП. При формуванні змісту та структури ОП використовувались кваліфікаційні вимоги та характеристики керівних посад відповідно до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, випуск 66 «Залізничний транспорт і метрополітен», затвердженого наказом Міністерства інфраструктури України від 20.05.2016 р. № 181 (<https://mtu.gov.ua/documents/513.html>). Зміст ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» дає можливість досягти професійних результатів навчання, які визначені в стандарті освіти за спеціальністю 273 «Залізничний транспорт»: «керувати технологічними процесами залізничних об'єктів та систем у відповідності з посадовими обов'язками, забезпечувати технічну безпеку виробництва в сфері своєї професійної діяльності» за рахунок вивчення навчальних дисциплін «Охорона праці в галузі», «Принцип інтероперабельності та його використання у різних видах транспорту»; «використовувати у сфері професійної діяльності системи якості і сертифікації продукції» за рахунок дисциплін «Сертифікація залізничних систем та підсистем», «Сертифікація підприємств за нормами безпеки», «Нормативно-правова база Європейського союзу в області залізничного транспорту».

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Навчальний план ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» передбачає аудиторне навантаження здобувачів освіти в 1-му навчальному семестрі 18,6 годин на тиждень, в 2-му навчальному семестрі 19,4 годин на тиждень та в 3-му навчальному семестрі 6,4 години на тиждень (без врахування годин на аудиторне навантаження (дисципліни вільного вибору здобувачі вибирають наприкінці 2-го семестру навчання)). Аудиторні години (без врахування годин на аудиторне навантаження дисципліни вільного вибору здобувачів у 3-му навчальному семестрі) для опанування ОП розподілені наступним чином: лекції - 296 годин (43,53%), лабораторні - 8 годин (1,18%), практичні та семінари - 376 годин (55,29%), а самостійна робота здобувачів на вивчення дисциплін складає від 51% до 72% загального обсягу кредитів залежно від навчальної дисципліни. Зазначений розподіл теоретичного та практичного навчання і самостійної роботи є достатньо збалансованим. Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів фактично узгоджується з графіком навчального процесу (https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/NNITB-Grafik-osvitn.-prot-2020_2021.pdf), розкладом навчальних занять (<https://snu.edu.ua/rasp/rdfn.php>) та індивідуальним навчальним планом здобувача (додається до звіту) та є цілком достатнім для намічених цілей та результатів навчання. Під час онлайн-зустрічі з фокус-групою здобувачів освіти не висловлювались скарги через надмірне аудиторне навантаження чи брак часу на самостійну роботу та особисті потреби.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» за дуальною формою не здійснюється. Дуальна форма освіти в СНУ ім. В. Даля регламентується Положенням про організацію освітнього процесу за дуальною формою навчання (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-97/>). Слід відмітити досвід університету в запровадженні та розвитку дуальної освіти (<https://snu.edu.ua/dualna-osvita-rozvyvayetsya/>). Під час онлайн-зустрічах з гарантом ОП, викладачами та роботодавцями відмічалась можливість запровадження такої форми освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Освітня програма відповідає стандарту вищої освіти, а її структура передбачає прозору можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії та навчальних дисциплін у передбаченому законодавством обсязі. Зміст освітньої програми повністю відповідає предметній області та забезпеченню програмних результатів навчання й дозволяє

здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Також ОП програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Переддипломна практика здобувачів за ОП, відповідно до програми практики, планується на кафедрі логістичного управління та безпеки руху на транспорті, що певною мірою обмежує набуття практичних навичок в реальних умовах профільних підприємств. Тому рекомендовано в програмі переддипломної практики визначити профільні підприємства, як регіону, так і АТ «Укрзалізниця», та передбачити можливість студентам вибирати базу проведення практики з огляду на можливість, у тому числі, їх подальшого працевлаштування.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

З огляду на наведені сильні сторони та виявлені недоліки, а також рекомендації щодо удосконалення ОП у контексті критерію 2 експертна група дійшла висновку, що ОП в цілому відповідає рівню В за критерієм 2 з недоліками, що не є суттєвими, та можуть бути виправлені до проведення переддипломної практики, яка відповідно до навчального плану, повинна проводитись після завершення 3-го семестру (жовтень-листопад 2021р.).

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Вступ на навчання за ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» визначається Правилами прийому для здобуття вищої освіти в СНУ ім. В. Даля. Цей документ розміщено у відкритому доступі на офіційному сайті університету (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Pravyla-pryjomu-2021-22-12-2020.pdf>). Аналіз змісту Правил прийому засвідчив, що вони відповідають вимогам Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Україні, чітко і зрозуміло визначають терміни, порядок конкурсного відбору вступників, формування рейтингового списку, зарахування тощо. Правила прийому не містять дискримінаційних положень. Здобувачі вищої освіти під час дистанційної зустрічі зазначили, що з особливостями вступу на дану ОП вони ознайомилися через сайт університету. Разом з цим, експертна група зазначає, що в тексті Правил прийому не зазначено, як визначається складова конкурсного балу – оцінка ПЗ (інші показники конкурсного відбору). Під час дистанційної зустрічі відповідальний секретар приймальної комісії Гніденко Вікторія Ігорівна пояснила, що визначення оцінки ПЗ наведено в додатках 6 та 11 до Правил прийому. Аналіз зазначених додатків підтвердив надану інформацію. З метою покращення розуміння порядку розрахунку конкурсного балу та спрощення доступу до інформації експертна група рекомендує складові оцінки ПЗ наводити безпосередньо в тексті Правил прийому або давати посилання на відповідні додатки до Правил прийому.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Особливість самої освітньої програми враховується в правилах прийому на навчання за ОП складанням фахового випробування та поданням даних щодо навчальних та наукових досягнень за відповідною спеціальністю. Під час дистанційних зустрічей гарант ОП та відповідальний секретар приймальної комісії зазначили, що формування правил прийому на ОП відбувається за участі гаранта та викладачів кафедри логістичного управління та безпеки руху на транспорті. Ними надаються пропозиції щодо мінімальної кількості балів за фахове випробування, при якому його складання вважається успішним (встановлено на рівні 100 балів), та значення вагових коефіцієнтів у формулі розрахунку конкурсного балу. При цьому найбільшу вагу має фахове випробування. Викладачами кафедри також розробляється програма фахового випробування. Особливості самої програми враховуються включенням до цієї програми таких тем «Правила технічної експлуатації та безпека руху на транспорті», «Вантажні перевезення». «Залізничні станції та вузли». Відповідальний секретар приймальної комісії також зазначила, що правила прийому на навчання за ОП переглядаються щорічно, зміни Правилах прийому зумовлені тільки змінами в Умовах прийому. Виходячи з вищенаведеного, експертна група зазначає, що Правила прийому на навчання за ОП враховують особливості самої ОП, а вимоги до вступників достатні для початку навчання.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

СНУ ім. В. Даля готовий визнавати результати навчання, отримані в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності. Процедури визнання таких результатів регулюються Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist.pdf>) та Положенням про порядок зарахування результатів навчання, отриманих в формальній та неформальній освіті, а також визначення та ліквідації академічної різниці (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-87/>).

Зазначені документи розміщені у відкритому доступі на сайті університету в розділі «Нормативні документи СНУ ім. В. Даля» (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/>). За результатами вивчення цих документів експертна група зазначає чіткість та зрозумілість викладеної в них інформації. Здобувачі вищої освіти можуть отримати інформацію про можливість академічної мобільності через сайт університету. Також вони можуть отримати цю інформацію від кураторів груп, про що було повідомлено експертній групі під час дистанційної зустрічі. Послідовність дотримання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, на даній ОП встановити не вдалось, оскільки перший прийом здобувачів здійснено в 2020 році.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті регулюється Положенням про порядок зарахування результатів навчання, отриманих в формальній та неформальній освіті, а також визначення та ліквідації академічної різниці (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-87/>), яке розміщено у відкритому доступі на сайті університету. Аналіз цього документу засвідчив, що правила визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, є чіткими та зрозумілими та дозволяють зараховувати результати навчання в якості окремих тем з обов'язкових освітніх компонент та в якості освітніх компонент вільного вибору. Під час дистанційних зустрічей здобувачі вищої освіти повідомили, що вони можуть отримувати освіту неформально на платформах масових онлайн-курсів Prometheus, Coursera, EdEra, а результати такого навчання будуть зараховані. Про це також повідомила перша заступниця голови студентської ради СНУ ім. В. Даля Сопільник Інна, яка проходила окремі курси в студії он-лайн освіти EdEra. Інформацію щодо цього питання здобувачі вищої освіти отримують з сайту університету, від кураторів груп та викладачів на початку вивчення дисципліни. Фактів визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, експертною групою не встановлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті», правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, неформальній освіті є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та враховують особливості самої програми. Здобувачі вищої освіти обізнані та використовують платформи масових он-лайн курсів для отримання неформальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Недостатня інформованість вступників щодо складової конкурсного балу – оцінки ПЗ. З метою покращення розуміння порядку розрахунку конкурсного балу та спрощення доступу до інформації експертна група рекомендує складові оцінки ПЗ наводити безпосередньо в тексті Правил прийому або наводити посилання на відповідні додатки до Правил прийому.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Доступ до ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» та визнання результатів навчання в цілому відповідає критерію 3. Виявлена за цим критерієм слабка сторона може бути усунена в короткий термін шляхом внесення змін до правил прийому.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання на ОП регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-82/>). Для встановлення відповідності методів навчання і викладання досягненню програмних цілей та результатів навчання були проаналізовані: робочі програми та силабуси навчальних дисциплін (http://lubrt.snu.edu.ua/?page_id=1549), навчальний план, результати анкетування студентів, які розміщено на кафедральному сайті (http://lubrt.snu.edu.ua/?page_id=1071). Навчання за ОП являє комбінацію традиційних форм та методів навчання: навчальні заняття (лекції, лабораторні та практичні), виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студентів, контрольні заходи оцінювання рівня досягнення результатів навчання різноманітні (усне та письмове опитування, та курсової роботи, тестовий контроль за допомогою комп'ютера або дистанційних засобів навчання, заліки, екзамени), консультації, практика, навчання через дослідження, підготовка та захист кваліфікаційної роботи магістра. Тематика лекцій та практичних занять корелюється із матрицею відповідності цілей та програмних результатів навчання. Студентоцентрований підхід забезпечується за рахунок вибору освітньої траєкторії, можливості навчання за індивідуальним графіком відповідно до положення про порядок навчання студентів СНУ ім. В. Даля за індивідуальним графіком (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-81/>), вибору тематики досліджень, баз практики, тематики курсових робіт, користування бібліотеками, інформаційними фондами, участь у науковій та науково-дослідній роботі, конференціях, олімпіадах; участь в удосконаленні освітнього процесу. В системі eCampus здобувачі можуть оцінити якість ОП (<http://mdl.snu.edu.ua/course/view.php?id=711>) та викладання дисциплін, прийнявши участь в анкетуванні (<http://mdl.snu.edu.ua/course/view.php?id=553>). Позитивною стороною ОП щодо цього критерію є наявність у ЗВО сайту та платформи дистанційного навчання MOODLE (<http://moodle2.snu.edu.ua/my/>) які забезпечують можливість дистанційної співпраці з викладачами, що є свідченням Студентоцентрованого підходу та позитивною практикою. Аналіз результатів анкетування, інтерв'ювання студентів і представників студентського самоврядування дозволяють зробити висновки, що думка студентів враховується під час навчання за даною ОП, форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, узгоджуються з студентоцентрованим підходом та принципами академічної свободи

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. В ході дистанційних зустрічей із здобувачами вищої освіти встановлено, що всі вони володіють електронною поштою та доступом до особистого електронного кабінетом в освітньому середовищі університету. Графік освітнього процесу, розклад навчальних занять та контрольних заходів доводяться всім учасникам освітнього процесу в друкованому вигляді (у вигляді оголошень на дошках деканатів та кафедр) та на офіційний сайт СНУ ім. В. Даля у вкладці «Студенту» надається можливість здобувачам вищої освіти дізнатись необхідну інформацію про розклад занять, графік організації освітнього процесу та освітній процес загалом (<https://snu.edu.ua/>). На сайті кафедри (<http://lubrt.snu.edu.ua/>) у відкритому доступі розміщено ОП, навчальний план, за якими навчаються студенти, силабуси та робочі програми відповідних дисциплін, які містять чітку та зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. На початку навчання (перше заняття) викладачі доводять до відома здобувачів вищої освіти про ціль викладання дисципліни, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання, вимоги до самостійної роботи (курсів робіт), порядок виконання та представлення робіт до захисту. Для самостійного навчання студентів в університеті успішно функціонує інформаційна платформа «Електронний університет СНУ ім. В. Даля» (<http://moodle2.snu.edu.ua/>). У разі обмежень в навчанні (карантин та інше), а також для здобувачів з обмеженими можливостями порядок та критерії оцінювання у межах окремих освітніх компонентів регламентується Положенням про організацію контрольних заходів та атестацію здобувачів вищої освіти з використанням технологій дистанційного навчання (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-107/>). Під час он-лайн зустрічі із здобувачами встановлено, що здобувачі вищої освіти чітко знають про те, які форми контрольних заходів та методи оцінювання використовуються для кожної навчальної дисципліни.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Наукова діяльність студентів, аспірантів і молодих учених СНУ ім. В. Даля регламентується положенням про студентське наукове товариство (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/06/Polozhennya-pro-studentske-naukove-tovarystvo.pdf>), положенням про раду молодих вчених (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Polozhennya-pro-radu-molodyh-vchenyh.pdf>), положенням про I тур конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Polozhennya-pro-I-tur-konkursu-studentskyh-NR.pdf>). Інформація щодо поєднання навчання та досліджень за ОП надана за попередні періоди підготовки здобувачів, (ОП, що акредитується діє 01.09.2020 р.). Тому ЕГ підтверджується рівень науково-педагогічних працівників та існуючу позитивну практику поєднання навчання та досліджень в університеті та випусковій кафедрі. На випусковій кафедрі «Логістичного управління та безпеки руху на транспорті» проводиться реальна наукова робота здобувачів. Інформація щодо наукової роботи розміщено на вкладці кафедри в розділі «Наука» (<http://lubrt.snu.edu.ua/?cat=2>). Дослідницький компонент навчання представлено з двох дисциплін («Методологія та організація наукових досліджень» -3 кредити ЄКТС і «Науково-дослідна робота» - 3 кредити ЄКТС), переддипломної практик (загальний обсяг – 7,2 кредитів ЄКТС) та магістерської роботи (обсяг – 13,8 кредитів ЄКТС). Загальна частка дослідницького компоненту – 30%. Зміст дисциплін дослідницької компоненти відповідають загальним та фаховим компетентностям та програмним результатам навчання за ОП. Здобувачі ОП приймають участь у заходах з освітньої, наукової, дослідницької діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном на засадах академічної свободи. На запит експертної групи гарантом ОП були надані підтверджуючі документи про участь студентів у наукових дослідженнях (додаються до звіту). Також підтвердженням забезпечення університетом поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП є Рішенням Вченої ради СНУ ім. В. Даля (Протокол №7 від 29.01.21) (https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/no_7_vid_29_01_21.pdf).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення освітніх програм виконується відповідно до «Положення про освітні програми СНУ ім. В. Даля» (<https://snu.edu.ua/informatsijna-kartka-dokumenta/>). В процесі дистанційних зустрічей було встановлено, що процедура оновлення змісту освіти за результатами наукових досліджень та досягнень наступна: пропозиції, які вважаються раціональними для даної ОП вносяться викладачем до робочої програми дисципліни чи до матеріалів лекцій, практичних, лабораторних робіт, ін. разом з розглядом та обговоренням на засіданнях кафедри та методичних комісій (додається до звіту). Для оновлення змісту освітніх компонентів ОП також використовуються результати моніторингу ОП, що реалізуються з використанням опитування та анкетування роботодавців та випускників (http://lubrt.snu.edu.ua/?page_id=1071). У робочих програмах дисциплін та силабусах вносяться зміни в рекомендовану нормативну літературу при зміні законодавства України, Європейського союзу, та інших країн світу, що об'єктивно пов'язано зі змінами вимог до перевезень транспортом. Лектори здійснюють оновлення змісту освітніх компонентів і представляють їх на засіданні кафедри до затвердження. Як приклад, доцент Семенов С.О. в курсі «Сертифікація залізничних систем та підсистем» розглядає особливості процедури та порядок сертифікації залізничних об'єктів та систем на основі матеріалів, отриманих під час міжнародного стажування в університеті м. Жиліна (Словаччина). Важливу роль у вивченні сучасних наукових досягнень відіграє наукова бібліотека, що постійно оновлює свій фонд та надає можливість вільного доступу до технічних та наукових видань. (<http://library.snu.edu.ua/>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Міжнародна діяльність у СНУ ім. В. Даля координується Відділом міжнародних проєктів і програм відповідно до положенням про відділ міжнародних проєктів і програм (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Polozhennya-pro-viddil-mizhnarodnyh-proektiv-i-program.pdf>) та положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist.pdf>), який виконує інформаційне забезпечення та подальше, за необхідності, консультування учасників освітнього процесу про іноземних партнерів, гранти та стипендії; реальні можливості продовження навчання та стажування за кордоном, підвищення кваліфікації, проведення та участь у міжнародних конференціях, зокрема укладання договорів міжнародного співробітництва з партнерами. Міжнародна діяльність закладу вищої освіти підтверджується Рішенням Вченої ради СНУ ім. В. Даля (Протокол №7 від 29.01.21р.) (https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/no_7_vid_29_01_21.pdf), можливістю публікацій результатів досліджень у наукових виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та/або Web of Science, а також у наукових виданнях СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/science/naukovi-vydannya/>; <https://snu.edu.ua/science/conference/>) та наукових конференціях (<https://snu.edu.ua/science/conference/>). Викладачі, які забезпечують навчання за ОП, приймають участь у міжнародних науково-практичних конференціях та семінарах, підвищують свою кваліфікацію шляхом стажування у закордонних ЗВО. Щорічно кафедра «Логістичного управління та безпеки руху на транспорті» проводить Міжнародну науково-практичну конференцію

(http://lubrt.snu.edu.ua/?page_id=1197). Також Інформація щодо наукових досліджень, публікацій, закордонного та вітчизняного партнерства участі в міжнародних проєктах підтверджується вкладками сайту кафедри «Наука» (<http://lubrt.snu.edu.ua/?cat=2>). При цьому експертною групою відмічено, що залучення здобувачів вищої освіти за ОП до програм міжнародної мобільності освіти реалізується не в повній мірі. Так за час реалізації ОП (з вересня 2020р. до квітня 2021р.) залучення здобувачів вищої освіти до реалізації програми академічної мобільності експертною групою не встановлено (що пов'язано з обмежувальними заходами на пересування). Тому рекомендовано більш ширше залучати здобувачів вищої освіти до програм обміну студентами як із вітчизняними, так і закордонними закладами освіти (за умови вільного пересування здобувачів та викладачів).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Реалізація академічної свободи за рахунок участі студентів в науково-дослідних роботах, залучення студентів до участі в наукових конференціях, конкурсах та олімпіадах, підготовка наукових статей. Врахування результатів сучасних досягнень науки в освітньому процесі. Забезпечення можливості дистанційного навчання та доступ до електронних ресурсів університету, у тому числі з використання платформи дистанційного навчання MOODLE.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недостатнє залучення здобувачів вищої освіти за ОП до програм міжнародної академічної мобільності. Тому рекомендовано більш ширше залучати здобувачів вищої освіти до програм обміну студентами як із вітчизняними, так і закордонними закладами освіти (за умови вільного пересування здобувачів та викладачів).

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання за освітньою програмою «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» та можливість проведення досліджень здобувачів і врахування сучасних наукових досягнень та практик в цілому відповідає критерію 4. Зазначена вище слабка сторона не є суттєвою з огляду на введені обмежувальні заходи на пересування в межах України та країнах-партнерах.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Критерії оцінювання, що використовуються в ході контрольних заходів, наведені у силабусах та робочих програмах відповідних навчальних дисциплін ОП. Інформацію про них можна отримати на веб-сайті кафедри (http://lubrt.snu.edu.ua/?page_id=1549). У кожному силабусі присутній розділ «Оцінювання курсу», в якому описано принцип формування підсумкової оцінки по результатах вивчення курсу. Також під час он-лайн зустрічі із здобувачами та НПП підтверджено, що всі викладачі на першому навчальному занятті з кожної дисципліни інформують здобувачів освіти про критерії оцінювання знань, форми та зміст контрольних заходів. Здобувачі підтвердили, що встановлені критерії оцінювання є для них чіткими та зрозумілими. Основними документами, які регламентують форми контрольних заходів та критерії оцінювання є «Положення про організацію освітнього процесу СНУ ім. В. Даля» (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-82/>), «Положення про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у СНУ ім. В. Даля» (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-103/>) та «Положення про робочу програму навчальної дисципліни СНУ ім. В. Даля» (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-100/>). В цих документах докладно описано, які форми контрольних заходів (поточний, семестровий, підсумковий контроль), розподіл балів та які критерії використовуються для оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 273 «Залізничний транспорт» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (Наказ МОН від 10.07.19 р. № 966) <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/273-zaliznichniy-transport-magistr.pdf>) передбачається атестація у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту та публічного захисту кваліфікаційної роботи. Експертною групою було встановлено, що за даною ОП навчальним планом передбачено атестацію лише у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Під час зустрічі з гарантом ОП встановлено, що на сьогодні МОН не затверджено програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту, тому його в навчальний план і не включали. Гарант ОП запевнила експертну групу, що у разі затвердження чи розробки програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту навчальний план буде скориговано та до нього будуть внесені зміни.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів у СНУ ім. В. Даля регламентується такими документами «Положення про організацію освітнього процесу СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/university/sferaposhyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-82/>), «Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у СНУ ім. В. Даля» (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-105/>), Положення про організацію контрольних заходів та атестацію здобувачів вищої освіти з використанням технологій дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-107/>), Положення про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-103/>), Положення про порядок вирішення конфліктних ситуацій у СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/university/sferaposhyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-108/>). Всі документи знаходяться у відкритому доступі на сайті СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/university/sferaposhyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/>), є чіткими і зрозумілими, доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, включають процедури оскарження результатів та повторного проходження контрольних заходів. Оцінювання знань здійснюється за 100-бальною шкалою шляхом проведення різних видів контролю. Здобувач, який отримав за складання підсумкового контролю незадовільну оцінку, має право повторного проходження підсумкового контролю не більше двох разів. Ліквідація академічної заборгованості та повторне перескладання відбувається відповідно до Положення про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у СНУ ім. В. Даля. Під час он-лайн зустрічей зі здобувачами, представниками студентського самоврядування та НПП з'ясовано, що всі учасники освітнього процесу знайомі із процедурами оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження. Також у разі виникнення зауважень чи пропозицій здобувачі можуть звернутися до адміністрації через «Скриньку довіри» <https://snu.edu.ua/skrynka-doviry/>.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Система забезпечення якості освіти в СНУ ім. В. Даля включає питання політики, стандартів і процедури щодо забезпечення академічної доброчесності. До нормативної бази з питань дотримання академічної доброчесності входять «Положення про запобігання та виявлення академічної недоброчесності СНУ ім. В. Даля» (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-102/>) та «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СНУ ім. В. Даля» (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-4/>). Положенням про запобігання та виявлення академічної недоброчесності СНУ ім. В. Даля регламентовано чіткі та зрозумілі процедури реагування на порушення принципів академічної та наукової доброчесності для всіх учасників освітнього процесу. Для протидії порушенням академічної доброчесності ЗВО використовує сервіси Unicheck та AntiPlagiarism.NET. (<http://mdl.snu.edu.ua/course/index.php?categoryid=2>). Перевірка кваліфікаційних робіт магістрів на наявність ознак академічного плагіату є обов'язковим етапом для допуску до захисту роботи (здобувачам освіти видається довідка–протокол за результатами перевірки про рівень оригінальності твору). На запит експертної групи гарантом ОП надано копії протоколів перевірки академічних текстів здобувачів освіти на текстові запозичення вище згаданими сервісами. Під час он-лайн зустрічі із представниками допоміжних підрозділів встановлено, що у разі значного перевищення запозичень, роботи направляються на виправлення

здобувачам. НПП підтверджують, що надають всю інформацію, та проводять роз'яснювальну роботу із здобувачами, щодо питань академічної доброчесності в межах навчальних дисциплін, а також на кураторських годинах.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Правила проведення контрольних заходів докладно регламентовані, дозволяють забезпечити об'єктивність екзаменаторів та передбачають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проведення. Позитивними практиками є проведення заходів із дотримання академічної доброчесності, наявність репозитарію кваліфікаційних робіт та програмного забезпечення для контролю за дотриманням академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Встановлено, що у методичних вказівках до виконання та оформлення магістерської роботи відсутні чіткі терміни подання роботи для перевірки на плагіат. Рекомендуємо, з метою надання можливості для вчасного виправлення роботи, розробити та внести до методичних рекомендацій терміни подання роботи для перевірки на плагіат.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів ОП є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення студентами результатів навчання, а також оприлюднюються заздалегідь, що було підтверджено під час он-лайн зустрічей із здобувачами, НПП та представниками допоміжних підрозділів. Учасники освітнього процесу проінформовані про політику та стандарти академічної доброчесності. Аналіз наведеної інформації дозволяє стверджувати, що ОП в цілому відповідає вимогам підкритеріїв 5.1, 5.2 та 5.3 критерію 5. Зазначені недоліки щодо виконання вимог підкритерію 5.4 у частині відсутності термінів подання робіт для перевірки на плагіат не є такими, що суттєво впливають на загальну оцінку рівня відповідності критерію 5. Загалом ОП відповідає вимогам критерію 5 з несуттєвими недоліками.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньої програми «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті», працюють в СНУ ім. В. Даля за основним місцем роботи. Серед них два доктори технічних наук, професори, шість кандидатів наук, доценти. Дані, наведені в табл. 2 відомостей про самооцінювання, в профілях викладачів в «Google Академія», в записках про авторів, генерованих Scopus, наданих додатково копіях документів про підвищення кваліфікації та вчені ступені дозволили встановити відповідність освіти, наукових спеціальностей викладачів та їхньої професійної активності освітнім компонентам, що вони забезпечують. Всі викладачі випускової кафедри логістичного управління та безпеки руху на транспорті, які задіяні на ОП, мають наукові ступені за спеціальностями, які пов'язані з фаховими дисциплінами освітньої програми. За результатами зустрічі з академічним персоналом та гарантом було зазначено, що до наукового керівництва випусковими кваліфікаційними роботами будуть залучені тільки викладачі кафедри, які мають наукові ступені. Виходячи з вищевикладеного, експертна група констатує, що кваліфікація викладачів, задіяних на ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті», забезпечує досягнення визначених даною освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Порядок конкурсного добору науково-педагогічних працівників для викладання на ОП та вимоги до них регламентуються Положенням про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Polozhennya-pro-konkurs-20.11..pdf>). Згідно з цим положенням конкурсний добір осіб на вакантні посади професора, доцента, старшого викладача, викладача, асистента здійснюється з дотриманням принципів «змагальності, рівності, об'єктивності та неупередженості», а кваліфікаційні вимоги до претендентів на зайняття посад науково-педагогічних працівників встановлені для кожної посади окремо. Основними загальними вимогами до претендентів є наявність вищої освіти та/або вченого ступеню/вченого звання, які відповідають дисциплінам, що викладаються за профілем кафедри, не менше чотирьох видів та результатів професійної діяльності згідно з п. 30 чинної редакції Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, результати підвищення кваліфікації, стажування та стаж науково-педагогічної роботи у ЗВО. Під час конкурсного відбору на дану ОП до уваги також приймаються пропозиції випускаючої кафедри логістичного управління та безпеки руху на транспорті. Серед здобувачів вищої освіти даної ОП проводиться опитування на тему «Викладач очима студентів» (http://lubrt.snu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Vykladach-ochyma-studenta_IBZT.pdf). Експертна група вважає, що результати такого опитування доцільно враховувати під час конкурсного добору викладачів. Під час дистанційної зустрічі начальник відділу кадрів Літвінова Л. М. повідомила, що договори з викладачами укладаються на строк до 5 років. Останній конкурсний добір проводився в 2020 році. Виходячи з вищевикладеного, експертна група дійшла висновку, що в СНУ ім. В. Даля розроблені та діють процедури конкурсного добору викладачів, які дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму, що підтверджено підкритерієм 6.1. Експертна група рекомендує враховувати під час конкурсного добору на ОП результати опитування здобувачів вищої освіти на тему «Викладач очима студентів».

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

СНУ ім. В. Даля залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу за освітньою програмою. За результатами проведених дистанційних зустрічей зі здобувачами вищої освіти, академічним персоналом та роботодавцями було встановлено, що основними видами залучення є участь роботодавців у розробці ОП (протокол засідання кафедри від 11.03.20 р. № 14 додається), надання рецензій-відгуків на ОП (http://lubrt.snu.edu.ua/?page_id=1083), проведення практик, екскурсій (<http://lubrt.snu.edu.ua/?p=724>), «круглих столів» (<https://www.youtube.com/watch?v=KUIZDwl1b9Q&t=2s>), участь в опитуванні щодо якості ОП (http://lubrt.snu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Robotodavtsi_IBZT.pdf). Під час дистанційної зустрічі головний інженер ТОВ «Об'єднане господарство залізничного транспорту» Фонов І. В., виконуючий обов'язки начальника структурного підрозділу «Лиманське локомотивне депо» Регіональної філії «Донецька залізниця» АТ «Укрзалізниця» Ярошенко О.В. повідомили, що для підприємств, які вони представляють, підготовка фахівців за даною ОП є актуальною, підприємства готові підтримувати освітню програму та співпрацювати у питаннях реалізації освітнього процесу з кафедрою логістичного управління та безпеки руху на транспорті та університетом в цілому.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

СНУ ім. В. Даля залучає представників роботодавців та експертів галузі до викладання та організації освітнього процесу за освітньою програмою. Аналіз сайту університету та надані на запит експертної групи додаткові докази дозволили експертній групі встановити, що заступник директора «Об'єднане господарство залізничного транспорту» м. Северодонецьк Тріщ О. М. проводив відкриту лекцію на тему: «Перспективи використання інтероперабельних технологій на залізничному транспорті» для студентів першого курсу освітнього ступеня «магістр», співзасновник компанії AVA-CARRIER Водолазський О. залучався до проведення практичного заняття з дисципліни «Технічні специфікації інтероперабельності у різних видах транспорту» на тему «Покращення інтероперабельності взаємодії видів транспорту за рахунок інформатизації транспортних технологій» та читання лекції з дисципліни "Інформаційне забезпечення вантажних та пасажирських перевезень" на тему «Інформаційні технології». Експертна група рекомендує розширювати перелік дисциплін, з яких до аудиторних занять будуть залучатись представники роботодавців та фахівці галузі.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Сприяння підвищенню професійної та науково-практичної діяльності з підготовки викладацьких кадрів є однією з цілей, визначених у Політиці в сфері якості СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/02/Polityka-u-sferi-SUYA.pdf>). В університеті розроблено та діє «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти» (https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polojennia_pro_pidvysh_kvalifikatsii.pdf), яке визначає види, форми, зміст та організацію підвищення кваліфікації, строки, періодичність та результати навчання. Організацією підвищення кваліфікації викладачів займається Центр удосконалення освіти СНУ ім. В. Даля (https://snu.edu.ua/subdivision/education_improvement_center/). Аналіз змісту вищезазначеного положення, результати зустрічей з академічним персоналом, аналіз копій документів про підвищення кваліфікації дозволили

експертній групі встановити, що викладачі, задіяні на ОП, самостійно вибирають форми, види та напрямки підвищення кваліфікації. За останні п'ять років викладачі ОП підвищували кваліфікацію за наступними напрямками: формування професійних компетентностей галузевого спрямування (Шворнікова Г.М., Кириченко І.О.), створення безпечного освітнього середовища (Тарасов В.Ю., Ключев С.О., Кириченко І.О.), мовленнєва, комунікаційна компетентність (Козьменко О.І.), використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі (Чернецька-Білецька Н.Б., Шворнікова Г.М., Ключев С.О., Михайлов Є.В., Кириченко І.О.) (копії документів додаються). Позитивною практикою експертна група вважає проходження викладачами, задіяними на ОП, міжнародного стажування як в складі делегацій (<http://lubrt.snu.edu.ua/?p=686>), так і окремо: Університет економіки, м. Варна – доцент Ключев С.О., професор Чернецька-Білецька Н.Б.; Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Lukaszewicza, Польща – професор Чернецька-Білецька Н.Б., Сучавський університет «Штефана чел Маре», Румунія – Козьменко О.І., Žilinská univerzita v Žiline м. Жиліна, Словаччина – доцент Семенов С.О. (копії сертифікатів додаються). Учасі у програмах міжнародного стажування та міжнародного обміну викладачів сприяє створений в університеті Відділ міжнародного співробітництва. Всім викладачам університету надано безкоштовний доступ до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science Core Collection.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

СНУ ім. В. Даля застосовує комплексний підхід у стимулюванні розвитку викладацької майстерності, який включає процедури матеріального та морального заохочення. Університет проводить щорічне рейтингове оцінювання діяльності викладачів, яке регламентується Положенням про рейтингову оцінку діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр та навчально-наукових інститутів (факультетів) СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-10/>). Рейтинг викладача враховує результати навчально-методичної та наукової діяльності, а також визначає рейтинг кафедри та інституту (факультету). Результати рейтингу розміщуються на сайті університету в розділі «Якість освіти» (<https://snu.edu.ua/rejtyng-naukovo-pedagogichnyh-pratsivnykiv/>). Аналіз наведених результатів рейтингу засвідчили, що кафедра логістичного управління та безпеки руху на транспорті та Навчально-науковий інститут транспорту і будівництва є одними з лідерів рейтингу. Позитивною практикою можна вважати проведення в університеті конкурсу «Кращий за професією» (https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/08/Polozhennya-pro-konkurs_Krashhuj-za-profesiyeyu.pdf) та конкурсу на здобуття премій в номінаціях «Кращий підручник», «Кращий навчальний посібник», «Краща монографія» (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/06/Polozhennya-pro-konkurs-na-pidruchnyk-2018.pdf>). Університет також стимулює викладачів, які публікують результати власних наукових досліджень у виданнях, що індексуються у наукометричних БД Scopus та Web of science Core Collection (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-101/>). Під час дистанційних зустрічей було підтверджено, що за результатами проведення рейтингу, конкурсів, наявності публікацій кращим викладачам виплачуються матеріальні премії. Також викладачі, задіяні на ОП, отримують моральне заохочення: професор Чернецька-Білецька Н.Б. нагороджена орденом «Науковець року 2020» та грамотами Северодонецької міської ради та університету, доцент Ключев С.О. нагороджений грамотою Северодонецької міської ради та грамотою університету, доцент Михайлов Є.В. – грамотою університету. Виходячи з вищенаведеного експертна група вважає, що СНУ ім. В. Даля стимулює розвиток викладацької майстерності.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Викладачі випускової кафедри, задіяні на ОП, мають наукові ступені за спеціальностями, які пов'язані з фаховими дисциплінами ОП. Процедури конкурсного добору дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму викладачів. Позитивними практиками вважаємо проходження викладачами, задіяними на ОП, міжнародного стажування, проведення в університеті конкурсу «Кращий за професією» та конкурсу на здобуття премій в номінаціях «Кращий підручник», «Кращий навчальний посібник», «Краща монографія», а також матеріальне стимулювання викладачів, які публікують результати наукових досліджень у виданнях, що індексуються у наукометричних БД Scopus та Web of science Core Collection.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Під час конкурсного добору викладачів на ОП не враховується думка здобувачів вищої освіти. Серед здобувачів вищої освіти даної ОП проводиться опитування на тему «Викладач очима студентів». Рекомендуємо враховувати результати такого опитування при конкурсному доборі. Експертна група рекомендує розширювати перелік дисциплін, з яких до аудиторних занять будуть залучатись представники роботодавців та фахівці галузі.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Залучення до реалізації ОП викладачів, кваліфікація яких відповідає профілю дисциплін, що викладаються, готовність роботодавців до підтримки ОП та співпраці з університетом в підготовці висококваліфікованих фахівців, сприяння професійному розвитку викладачів та їх викладацької майстерності свідчать про достатню відповідність даної ОП Критерію 6. Надані рекомендації будуть сприяти розвитку ОП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Дистанційні зустрічі з гарантом ОП, керівництвом та адміністрацією ЗВО, здобувачами освіти дали змогу експертній групі переконатись, що наявні матеріально-технічні ресурси є достатніми для досягнення здобувачами результатів навчання за цією ОП. Здобувачі та представники студентського самоврядування висловили задоволеність рівнем матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу. З боку роботодавців декларується готовність до надання власних площ та обладнання для забезпечення та розвитку освітнього процесу. Дистанційна презентація випускової кафедри за цією ОП продемонструвала наявність у її навчальних аудиторіях сучасного мультимедійного обладнання; на кафедрі є вільний доступ до мережі Інтернет та інформаційних ресурсів університету для всіх учасників навчального процесу. Наявне навчально-методичне забезпечення з усіх дисциплін ОП. Кафедра також володіє власною бібліотекою (<http://dspace.snu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/719>), що налічує більше 200 примірників посібників та підручників за тематикою освітніх компонентів ОП, які отримано за рахунок гранту на забезпечення сучасною навчальною спеціалізованою літературою ЗВО-переселенців. Загалом ЗВО, виходячи з ознайомлювального відеоресурсу (https://sti2012-my.sharepoint.com/:v/g/personal/kliuiev_snu_edu_ua/ESXjoITDXH1PhjHoMJV3KoMBn2bJ_gakDx9CIyYpR-d7Ige=YscBja), має розвинену мережу навчальних та соціальних об'єктів: аудиторії, комп'ютерні класи, бібліотеки та читальні зали, стадіон, спортивні зали тощо. Наукова бібліотека університету має власний веб-сайт (<http://library.snu.edu.ua/>), через який здобувачам надається можливість доступу до повнотекстових видань навчальної літератури за спеціальністю; підручників та навчальних посібників, в тому числі, опублікованих викладачами кафедри; методичних матеріалів до вивчення дисциплін, що викладаються в ЗВО. За даними результатів опитування здобувачів, задоволеність рівнем технічної оснащеності аудиторій та лабораторій складає близько 80%. В цілому фінансові та матеріально-технічні ресурси ЗВО, а також наявне навчально-методичне забезпечення дають можливість досягнення цілей та програмних результатів ОП і сприяють комфортній роботі здобувачів вищої освіти та викладачів.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

За результатами дистанційних зустрічей із керівництвом університету, викладачами та здобувачами встановлено, що ЗВО надає можливість безоплатного та вільного доступу до об'єктів власної інфраструктури (навчальні аудиторії, лабораторії, комп'ютерні класи, спортивні споруди, бібліотека). Інформаційні ресурси бібліотеки з читальними залами дають можливість здобувачам ознайомитися, в тому числі, з повнотекстовими електронними ресурсами з використанням сучасних освітніх технологій. Здобувачі ОП користуються системою дистанційного навчання ЗВО «eCampus» на базі платформи MOODLE (<http://moodle2.snu.edu.ua/>). Також література за ОП представлена на інформаційних стендах бібліотеки кафедри.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Дистанційне ознайомлення експертною групою з інфраструктурою ЗВО, результати дистанційних зустрічей з керівництвом університету, здобувачами та представниками студентського самоврядування показало, що в університеті створено належні соціально-побутові умови, підтримуються безпечні умови для провадження освітнього процесу а також можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів освіти. Функціонують гуртожитки, їдальня та буфети, медпункт, спортивні зали та ігрові площадки. Організована робота студентського клубу, гуртків творчості, спортивних секцій. В умовах пандемії відділом охорони праці та безпеки життєдіяльності проводяться планові та позапланові інструктажі. Для створення комфортного освітнього середовища та належних умов представники студентського самоврядування мають можливість безпосереднього спілкування з керівництвом ЗВО. Вони залучаються до вирішення питань з призначення стипендій, соціальної допомоги, питань студентських сімей, побутових умов в гуртожитках, вирішення конфліктних ситуацій тощо. Регулярно проводиться опитування та

анкетування здобувачів. Функціонує студентська профспілка (https://snu.edu.ua/?page_id=103). Діяльність профспілкового комітету передбачає надання матеріальної допомоги здобувачам у разі виникнення такої необхідності. Створений внутрішній фонд соціального страхування викладачів та здобувачів забезпечує компенсацію матеріальних витрат здобувачам під час знаходження на лікуванні. Для здобувачів у ЗНО щорічно проводять ярмарку вакансій, що сприяє працевлаштуванню випускників.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Здобувачі освіти під час дистанційної зустрічі підтвердили доступність та відкритість керівництва випускової кафедри ОП та навчально-наукового інституту до вирішення їх нагальних проблем. Дистанційна зустріч з директором навчально-наукового інституту та представниками студентського самоврядування дали змогу експертній групі переконатися, що освітня та консультативна підтримка здобувачів здійснюється через директорат ННІ, кураторів груп, викладачів кафедри, які надають допомогу студентам в поточних питаннях навчання. Інформаційна підтримка здобувачів здійснюється через сайт ЗВО та кафедри, кураторів груп, інформаційні-стенди, соціальні мережі. Соціальна підтримка здійснюється через директорат ННІ, кураторів груп, за участю студентського самоврядування (студрада, профспілка), представники якого беруть участь у роботі стипендіальних комісій, під час поселення в гуртожиток, надання матеріальної допомоги та ін. В університеті проводяться заходи з надання необхідної психологічної підтримки та допомоги у вигляді консультацій (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-83/>), дотримання належних санітарно-технічних умов проживання, умов безпеки здобувачів у гуртожитках. Здійснюється контроль міжособистісних взаємовідносин та взаємовідносин у студентських колективах кураторами академічних груп. Відбуваються періодичні профілактичні зустрічі з представниками юридичних (юридична клініка «Pro bono»), медичних установ і закладів, які спрямовані на захист життя, здоров'я, прав і свобод здобувачів освіти в університеті. Науково-консультативну підтримку здобувачів ОП здійснюють викладачі випускової кафедри під час індивідуальної роботи та передбачених навчальним процесом консультацій, підготовки студентів до участі у конкурсах наукових робіт, фахових олімпіадах, виконанні кваліфікаційних робіт тощо. Для сприяння працевлаштуванню випускників та розвитку кар'єри у ЗВО створено «Відділ профорієнтації студентів та розвитку кар'єри» (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/Polozhennya-pro-viddil-proforiyentatsiyi.pdf>), який надає інформаційні та консультативні послуги здобувачам освіти у вказаному напрямку. За участі відділу організуються щорічні ярмарки вакансій, під час яких проводяться зустрічі з роботодавцями, здійснюється інформування здобувачів щодо умов та вимог до працевлаштування. Більшість здобувачів вищої освіти за результатами опитування, вважають, що їх освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка в ЗВО відповідає високому та середньому рівню (http://lubrt.snu.edu.ua/?page_id=1071). Покращенню інформаційної підтримки сприяла б наявність консультаційних робочих місць для здобувачів у приміщеннях випускової кафедри. В рамках проекту "Університетські центри медіації" (проект здійснено за підтримки Відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні") успішно функціонує «Центр медіації СНУ ім. В. Даля».

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО створило сприятливі умови та належний рівень комфорту під час навчання здобувачам з особливими потребами. Наразі особи з особливими потребами не навчаються за даною ОП. Однак можливості для надання підтримки та забезпечення умов для доступу до освіти здобувачам з особливими потребами у університеті є. Так для них можлива організація освітнього процесу за індивідуальним графіком. Доступність та зручність навчання досягається за рахунок використання порталу дистанційного навчання - Електронний кампус (<http://moodle2.snu.edu.ua/>), доступ до якого є персоналізованим. Здобувачі мають можливість ознайомлення з навчально-методичними матеріалами через сайт наукової бібліотеки університету. Передбачені індивідуальні консультації, які здійснюються через електронне листування та інтернет-відеосервіси. В університеті діє "Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення" (<https://snu.edu.ua/poryadok-suprovodu/>), який визначає дії посадових осіб ЗВО для забезпечення зручності та комфортності перебування у ньому особам, що потребують допомоги. На думку експертної групи не зовсім досконало прописано процедуру переміщення таких осіб між поверхами навчальних корпусів. Функціонує система психологічної підтримки. Корпуси університету обладнані пандусами, є спеціальні інформаційні таблички, всі поверхи мають позначки з шрифтом Брайля.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

СНУ ім. В. Даля має чітко розроблені процедури врегулювання конфліктних ситуацій, що регламентується відповідним положенням (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-108/>) та "Антикорупційну програму" (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu->

im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-93/). У разі виникнення конфліктних ситуацій та випадків дискримінації та міжособистісних стосунків суб'єктів освітнього процесу повинна бути створена комісія з розгляду скарг. Конфліктні ситуації, що виникають в сфері стипендіального забезпечення, вирішуються стипендіальними комісіями ННІТБ відповідно до правил призначення академічних стипендій у ЗВО. У головному корпусі університету знаходиться скринька довіри, через яку здобувач освіти або працівник може подати скаргу у будь-якому вигляді. Однак не застосовується можливість анонімного анкетування здобувачів після складання ними підсумкової атестації. Дистанційне спілкування зі здобувачами та представниками студентського самоврядування дозволило з'ясувати, що під час реалізації ОП конфліктних ситуацій не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Освітнє середовище, матеріально-технічні ресурси та інформаційне забезпечення задовольняють потреби здобувачів вищої освіти за ОП. Вільний доступ викладачів та здобувачів до інфраструктури та інформаційних ресурсів бібліотеки, зокрема, до матеріалів системи дистанційного навчання «eCampus». Університет забезпечує безпечне освітнє середовище, комплексну систему освітньої, інформаційної, організаційної, соціальної та психологічної підтримки здобувачів освіти. Забезпечується плідна взаємодія здобувачів освіти з адміністрацією та керівництвом кафедри та навчально-наукового інституту під час вирішення проблемних питань. Забезпечено достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Чітко визначені процедури врегулювання конфліктних ситуацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Нарощувати досконалість інфраструктури для здобувачів освіти, що мають особливі потреби. Не в повній мірі застосовується можливість анонімного анкетування здобувачів після складання ними підсумкової атестації, було б бажано ширше їх застосовувати щодо ситуацій, пов'язаних з проявами корупції.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЗВО має достатні матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне та інформаційне забезпечення ОП, надає можливість вільного доступу викладачів та здобувачів до інфраструктури та інформаційних ресурсів, освітнє середовище цієї ОП є безпечним для життя і здоров'я здобувачів, дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси надаючи різні види підтримки у межах процедур вирішення конфліктних ситуацій, що в цілому свідчить про високий рівень відповідності ОП якісним характеристикам за даним критерієм.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу та перегляду освітніх програм у СНУ ім. В. Даля визначаються Положенням про освітні програми СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-OP.pdf>). Аналіз відомостей про самооцінювання ОП, результати зустрічей з гарантом ОП, академічним персоналом, начальником відділу внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, додаткових доказів, наданих на запит експертної групи, дозволили встановити, що згідно з процедурами, передбаченими цим положенням, було проведено аналіз актуальності ОП, оцінено достатність наявних ресурсів, сформована проєктна група та призначено гаранта ОП (наказ ректора від 21.02.2020 р. № 31/15.11-01), визначено зміст ОП, розроблено навчальний план, проведено її громадське обговорення (<https://snu.edu.ua/gromadski-obgovorennja/>) та затверджено вченою радою (протокол від 29.05.2020 р. № 8). Портфоліо затвердженої ОП оприлюднено на сайті університету (<http://lubrt.snu.edu.ua/?p=1053>). При розробці ОП були враховані темпи інтеграції української залізниці до європейської транспортної системи, вимоги стандарту вищої освіти за спеціальністю 273 «Залізничний транспорт» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, потреби роботодавців у фахівцях, рекомендації роботодавців (http://lubrt.snu.edu.ua/?page_id=1083) та здобувачів вищої освіти (http://lubrt.snu.edu.ua/?page_id=1071), досвід викладачів, які проходили стажування в інших ЗВО.

Відповідальним за якість ОП є гарант програми. Якість ОП передбачається контролювати процедурами зовнішнього (акредитація ОП, зауваження та рекомендації отримані під час акредитаційних експертиз інших освітніх програм) та внутрішнього оцінювання (звіт про результати самоаналізу ОП). Діючу програму планується переглянути у 2021 році. При перегляді будуть враховані результати анкетування та пропозиції стейкхолдерів. Експертна група вважає, що університет послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

СНУ ім. В. Даля розглядає здобувачів вищої освіти як партнерів та залучає їх до процедур забезпечення її якості. Здобувачі вищої освіти входять до складу вченої ради СНУ ім. В. Даля (https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Nakaz_-261_5_vid_25_11_2020_Pro_sklad_Vchenoyi_rady_universytetu.pdf), вченої ради Навчально-наукового інституту транспорту та будівництва (ННІТБ) (наказ додається), запрошуються на засідання методичної комісії ННІТБ, приймають участь у засіданнях випускової кафедри, де надають пропозиції щодо удосконалення програми (копії протоколів засідань методичної комісії, вченої ради ННІТБ, випускової кафедри додаються). Вони також розглядають питання вдосконалення ОП на засіданнях студентської ради ННІТБ (протокол від 03.03.2020 р. №3). Здобувачі вищої освіти також можуть висловлювати власні пропозиції при особистому спілкуванні з гарантом, викладачами, адміністрацією університету, при опитуваннях. Опитування здобувачів вищої освіти проводиться за допомогою форм (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScom5JdEmLXSB6lOYcWYZJ8vUGWgQscZT2fLeT6fb87jfJyig/viewform>, https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeVNkpMBr_-x--nN_VaZtEOmfmIuWa1P5m5jx9Tx9Y78NQzA/viewform), а результати його розміщуються на сторінці кафедри логістичного управління та безпеки руху на транспорті (http://lubrt.snu.edu.ua/?page_id=1071). Студентська самоврядування бере активну участь у мотивуванні здобувачів вищої освіти до участі в опитуваннях про якість освітньої програми. Результати опитування обговорюються на засіданнях кафедри (протокол від 13.01.2021 р. № 13). Аналіз результатів опитування дозволив встановити, що анкетування дає інформацію про викладання за ОП, рівень задоволеності підтримкою університетом, інститутом, кафедрою, якість ОП та освітнього процесу, якість викладання за освітніми компонентами тощо. Наведені на сайті результати опитування свідчать, що до 90 % опитаних задоволені організацією освітнього процесу та якістю навчання. За результатами останнього опитування (протокол від 13.01.2021 р. № 13) здобувачами вищої освіти було надано пропозиції збільшити кількість майстер-класів з представниками роботодавців та синхронізувати систему moodle з соціальними месенджерами.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Аналіз відомостей про самооцінювання, документів, розміщених на сайті університету та наданих на запит експертної групи, результати дистанційних зустрічей з роботодавцями, гарантом та викладачами дозволили експертній групі пересвідчитись в зацікавленості роботодавців в підготовці висококваліфікованих фахівців за цієї ОП. Університет розглядає роботодавців як партнерів, а тому залучає їх до процедур забезпечення якості ОП шляхом надання рецензій на ОП (http://lubrt.snu.edu.ua/?page_id=1083), обговорення проекту ОП на засіданнях кафедри логістичного управління та безпеки руху на транспорті (<http://lubrt.snu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Vytyag-14-273.pdf>), проходження опитування щодо якості ОП (http://lubrt.snu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Robotodavtsi_IBZT.pdf). Так, під час розробки ОП на пропозицію директора з транспорту ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання Азот» Бойцова А.М. (протокол засідання кафедри від 11.03.2020 р. № 14) було посилено зміст дисципліни «ТСІ у різних видах транспорту» питаннями інтероперабельної взаємодії магістрального та промислового транспорту залізничного транспорту та інтероперабельної взаємодії залізничного та автомобільного транспорту, до переліку вибіркового дисциплін включено дисципліну «Технічні специфікації інтероперабельності для класичної інфраструктури. Проблеми переходу на різну ширину колії». На пропозицію заступника директора ТОВ «ОГЗТ» Тріща О.М. було підсилено зміст дисципліни «Нормативно-правова база ЄС в області залізничного транспорту». За результатами опитування роботодавців, проведеного в 2021 році, на пропозиції роботодавців буде зкореговано зміст дисциплін «Інформаційне забезпечення вантажних та пасажирських перевезень», «Методологія та організація наукових досліджень», «Проектний аналіз» (протокол за сідання кафедри від 13.01.2021 р. № 13).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Моніторинг інформації щодо кар'єрного шляху випускників та їх працевлаштування проводиться на рівні СНУ ім. В. Даля та на рівні кафедри логістичного управління та безпеки руху на транспорті. На рівні університету цими питаннями опікується Центр розвитку кар'єри (https://snu.edu.ua/career_development_center/), який розміщує на своїй сторінці пропозиції щодо працевлаштування (<https://snu.edu.ua/pratsevlashturnya/>), стажування (<https://snu.edu.ua/stazhuvannya/>), організовує та проводить профорієнтаційні заходи (лекції, зустрічі, екскурсії),

збирає та оприлюднює інформацію щодо працевлаштування випускників університету. Кафедра логістичного управління та безпеки руху на транспорті розміщує інформацію про видатних випускників та їх думки про навчання (http://lubrt.snu.edu.ua/?page_id=1460), а також проводить опитування випускників кафедри про організації освітнього процесу (http://lubrt.snu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Vypusknyky_IBZT.pdf). Під час дистанційної зустрічі гарант ОП запевнила, що наявну практику збирання інформації про працевлаштування та кар'єрне зростання випускників буде продовжено. З метою покращення організації моніторингу кар'єрного шляху випускників експертна група рекомендує проводити опитування випускників даної ОП щодо їх місця працевлаштування та проблем, з якими вони стикнулись під час цього процесу.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

В СНУ ім. В. Даля створена власна система забезпечення якості вищої освіти, функціонування якої ґрунтується на наступних документах: «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СНУ ім. В. Даля» (<https://snu.edu.ua/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-4/>), «Політика у сфері якості» (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/02/Polityka-u-sferi-SUYA.pdf>), «Настанова системи управління якістю» (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/02/Nastanova.pdf>), «Критерії оцінювання якості надання освітніх послуг у СНУ ім. В. Даля» (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Kryteriyiyi-yakosti-02.pdf>). Відповідальність за дієвість цієї системи несе відділ забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (<https://snu.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osvitnoyi-diyalnosti-ta-yakosti-vyshhoi-osvity/>), основним завданням якого є моніторинг складових системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в університеті. Заслужує на увагу створення в університеті ради експертів НАЗЯВО СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/rada-ekspertiv-natsionalnogo-agentstva-iz-zabezpechennya-yakosti-vyshhoi-osvity/>), яка є складовою структури внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти університету та відповідає за ефективне її функціонування в частині реалізації та моніторингу якості освітніх програм. Також позитивною практикою вважаємо наявність в структурі забезпечення якості робочих комісій з якості. В результаті аналізу нормативних документів, протоколів засідань (див. під критерії 8.1 – 8.3) та дистанційних зустрічей з гарантом, академічним персоналом, начальником відділу забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти університету Батуріним О.І. експертною групою було встановлено дієвість прийнятої в університеті системи забезпечення якості освіти. Так, в навчально-методичному забезпеченні дисциплін професійної підготовки здобувачам пропонувалась недостатня кількість сучасних літературних джерел. Для усунення цього недоліку фахівцями наукової бібліотеки СНУ ім. В. Даля було проведено семінар із добору фахової літератури з використанням мережі Internet. В результаті проведеної роботи перелік рекомендованих літературних джерел було осучаснено. За результатами останнього моніторингу ОП було виявлено необхідність проведення більшої кількості майстер-класів з представниками роботодавців, публічного обговорення нових навчально-методичних матеріалів, залучення роботодавців до оцінювання якості викладання, корекції змісту дисциплін «Інформаційне забезпечення вантажних та пасажирських перевезень», «Методологія та організація наукових досліджень», «Проектний аналіз», що буде враховано при реалізації ОП в 2021 році.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Освітня програма «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» проходить акредитацію вперше. За результатами дистанційних зустрічей було встановлено, що при розробці освітньої програми було взято до уваги зауваження акредитаційної експертизи освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» в СНУ ім. В. Даля враховувати під час конкурсного відбору викладачів їх рівень наукової та професійної активності згідно з Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності. Відповідні зміни були внесені до Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників СНУ ім. В. Даля та укладання з ними трудових договорів (контрактів).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Аналіз структури внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти СНУ ім. В. Даля, результати дистанційних зустрічей дозволили експертній групі встановити, що керівництво університету, гарант ОП, викладачі, здобувачі вищої освіти, представники роботодавців, які залучені до реалізації освітнього процесу, усвідомлюють необхідність покращення якості освіти та важливість власної діяльності у формуванні культури якості в академічній спільноті університету. Так, викладачі кафедр забезпечують постійне вдосконалення освітніх компонентів, підтримують на високому рівні якість викладання, підвищують кваліфікацію, приймають участь в оновленні ОП, залучають до реалізації освітнього процесу представників роботодавців, професіоналів практиків. Здобувачі вищої освіти висловлюють власну думку про якість освітньої програми, навчання та викладання за освітніми компонентами, рівень задоволеності підтримкою університету, приймають участь у засіданнях кафедр, учених рад інститутів (факультетів), ученій раді університету та надають пропозиції щодо покращення ОП. Студентське

самоврядування допомагає першокурсникам адаптуватись до навчання в університеті, підтримує ініціативи здобувачів, відстоює їх інтереси та підтримує зв'язок з керівництвом університету. Роботодавці зацікавлені в підготовці висококваліфікованих фахівців, тому приймають участь в реалізації та удосконаленні освітнього процесу. Відповідальність за забезпечення якості освітньої діяльності на рівні кафедр та інститутів (факультетів) несуть їх керівники. Вони організують збір інформації стосовно якості освітнього процесу (опитування стейкхолдерів, оцінювання здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників, дотримання академічної доброчесності) та передають її для аналізу відповідним робочим комісіям з якості відділу забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. Моніторинг якості освітніх програм також здійснює рада експертів НАЗЯВО, яка взаємодіє з ректором, проректорами, гарантими освітніх програм, керівниками структурних підрозділів. Відділ забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти університету формує подання з якості освітньої діяльності та якості вищої освіти для подальшого узгодження з методичною радою університету, яка в свою чергу розглядає та надає власні рекомендації для затвердження Вченою радою. Загальну відповідальність за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти покладено на керівництво СНУ ім. В. Даля. Разом з цим експертна група зазначає, що в структурі внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності університету відсутній гарант, на якого згідно з Положенням про гаранта освітньої програми СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-garanta-osvitnoyi-programy.pdf>) також покладена відповідальність за якість ОП. Рекомендуємо визначити місце гаранта в прийнятій в університеті структурі внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Розроблена в СНУ ім. В. Даля внутрішня система забезпечення якості освіти дозволяє послідовно дотримуватись процедур розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Здобувачі вищої освіти та роботодавці розглядаються університетом як партнери, а їх пропозиції беруться до уваги під час процедур забезпечення якості освітньої програми. Студентське самоврядування допомагає першокурсникам адаптуватись до навчання в університеті, підтримує ініціативи здобувачів, відстоює їх інтереси та підтримує зв'язок з керівництвом університету. Позитивною практикою вважаємо наявність в університеті комісій з якості та ради експертів НАЗЯВО, які є складовою структури внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та здійснюють моніторинг якості освітніх програм.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Опитування випускників проводиться тільки з питань організації освітнього процесу. З метою покращення організації моніторингу кар'єрного шляху випускників експертна група рекомендує проводити опитування випускників даної ОП про їх місце працевлаштування та проблеми, з якими вони стикнулись під час цього процесу. В структурі внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти університету відсутній гарант, який також несе відповідальність за якість освітньої програми. Рекомендуємо визначити місце гаранта в прийнятій в університеті структурі внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Наявність чітких процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, залучення до цих процедур забезпечення внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, реагування на виявлені в ОП недоліки свідчать про відповідність даної ОП Критерію 8. Зазначені експертною групою рекомендації будуть сприяти покращенню якості освітньої програми.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ході вивчення звіту самооцінювання та зустрічей з усіма стейкголдерами освітнього процесу було встановлено, що права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються рядом нормативних документів (Статут СНУ ім. В. Даля; Правила внутрішнього розпорядку в студентському гуртожитку СНУ ім. В. Даля; Правила внутрішнього розпорядку для працівників СНУ ім. В. Даля; Антикорупційна програма СНУ ім. В. Даля; Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП СНУ ім. В. Даля та укладання з ними трудових договорів (контрактів); Правила призначення академічних стипендій; Положення "Про студентське самоврядування у СНУ ім. Володимира Даля"; Положення про організацію освітнього процесу СНУ ім. В. Даля; Кодекс академічної етики СНУ ім. В. Даля; Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу СНУ ім. В. Даля та інші.). Загалом уся документація щодо провадження освітнього процесу у СНУ ім. В. Даля розташована у вільному доступі на двох сайтах (офіційному сайті – <https://snu.edu.ua/> та сайті інформаційного забезпечення освітнього процесу СНУ ім. В. Даля – <http://moodle2.snu.edu.ua/>), подана чітко та зрозуміло.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

У ході вивчення звіту самооцінювання, аналізу сайту ЗВО та зустрічей з різними фокус-групами встановлено, що кожна ОП оприлюднюється на офіційному веб-сайті університету у розділі громадські обговорення <https://snu.edu.ua/gromadski-obgovorennya/> та на сайті інформаційного забезпечення освітнього процесу СНУ ім. В. Даля <http://mdl.snu.edu.ua/course/index.php?categoryid=87>. Проект ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» оприлюднений для громадського обговорення на офіційному веб-сайті СНУ ім. В. Даля (https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/273_Interoperabelnist_OPP.pdf та <http://mdl.snu.edu.ua/course/view.php?id=747>). Отже, можливість удосконалення ОП шляхом отримання пропозицій, зауважень та рекомендацій від усіх стейкголдерів є забезпеченою, що також було підтверджено на он-лайн зустрічі з роботодавцями. Незначним недоліком вважаємо відсутність на сайті інформації по наданих пропозиціях чи зауваженнях (таблиці пропозицій) після закінчення громадського обговорення.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

У ході аналізу сайту ЗВО та зустрічей з різними фокус-групами встановлено, що оприлюднення інформації на офіційному сайті СНУ ім. В. Даля (<https://snu.edu.ua/university/opysy-osvitnih-program/>), eCampus Інформаційне забезпечення освітнього процесу СНУ імені В. Даля (<http://mdl.snu.edu.ua/course/index.php?categoryid=90>) та сайті кафедри (<http://lubrt.snu.edu.ua/?p=1053>) про ОП «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» проводиться та містить достовірні відомості щодо цілей, результатів та освітніх компонент у необхідному обсязі, що забезпечує інформування усіх стейкголдерів за даною ОП. Адреси веб-сторінок, що містять інформацію про ОП, навчальний план, силябуси навчальних дисциплін, результати опитування, відгуки роботодавців: <https://snu.edu.ua/273-zaliznychnyj-transport-3/> та <http://lubrt.snu.edu.ua/?p=1053>.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Наявність чітких та зрозумілих правил та процедур щодо регулювання прав та обов'язків учасників освітнього процесу, що визначені відповідними Положеннями та є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Дотримання вимог щодо своєчасного оприлюднення ОП на офіційному сайті СНУ ім. В. Даля, сайті інформаційного забезпечення освітнього процесу СНУ ім. В. Даля та сайті випускової кафедри, зміст якої містить всебічну та достовірну інформацію і дозволяє усім стейкголдерам приймати участь в її обговоренні та оновленні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Незначним недоліком вважаємо відсутність на сайті інформації по наданих пропозиціях чи зауваженнях (таблиці пропозицій) після закінчення громадського обговорення. Рекомендацією експертів є пропозиція щодо розміщення на сайті ЗВО у розділі «Громадське обговорення» (<https://snu.edu.ua/gromadski-obgovorennya/>) таблиці з наданими пропозиціями для кожної ОП та їх врахування чи відхилення у результаті перегляду змісту ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

СНУ ім. В. Даля забезпечується доступність, чіткість та зрозумілість підходів до регулювання прав та обов'язків учасників освітнього процесу, наведених у відповідних Положеннях та інших документах університету, які є у відкритому доступі. Приведена актуальна та достовірна інформація щодо ОП, що забезпечує можливість участі в її обговоренні та удосконаленні всім учасникам освітнього процесу. ОП в цілому відповідає вимогам підкритеріїв 9.1 та 9.3 критерію 9. Існують певні зауваження щодо підкритерію 9.2 у частині оприлюднення наданих зауважень та пропозицій щодо змісту ОП на офіційному веб-сайті ЗВО, які не суттєво впливають на загальну оцінку рівня відповідності цьому підкритерію. Загалом ОП відповідає вимогам критерію 9 з несуттєвими недоліками.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Опитування (2.8).pdf</i>	BWdofRwrT2kNxnY+TtEKcGyZVC7wjqpqCtwBFP6J6g=
Додаток	<i>3_Програма ФВ_ІБЗТ.pdf</i>	FB2DaQR2xCrulTu6TXT+Gwszy1/BAcI3hi9F7HTNuZY=
Додаток	<i>Збірник тез_1 (4.3).pdf</i>	eowLsUZn/NSCero92vwoVtynIRE/ywLh1Gj2tsnK4IU=
Додаток	<i>Збірник тез_2 (4.3).pdf</i>	XSTIZRg+FfqXJR3fUePggq2bvmREvM6EWmqgdqJchBM=
Додаток	<i>Індивідуальний план Здобувача (2.4 і 2.8).pdf</i>	ViYs7J7n6IUjrKJWdEQ6I5pXcVUo9SmZPO6O72a8BHU=
Додаток	<i>Обговорення Опитування.pdf</i>	RMW2QWU9XzXroVv5fpurotsdPTChg9bunwU5OYLB8ag=
Додаток	<i>Подяка (4.3).pdf</i>	tJp0LLkFkV3hZEb8/3KhLgreVZRf8u28Yk86noUMC4I=
Додаток	<i>Протокол Метод комісії (4.4).pdf</i>	t/7XCj2zFEK9QzGt3rwwqiX4A3dO6UUSwKMTpuAMikuE=
Додаток	<i>Сертифікат_1 (4.3).pdf</i>	4hMW4XIZn8We42QUcQkzCWPvfNPb+NCcpIyDxLk2Cb8=
Додаток	<i>Сертифікат_2 (4.3).pdf</i>	IE488SHAOZyMo9sJW8ElSeC2mBIduAF2AAoTi15x9d4=
Додаток	<i>6_Вчені ступені та звання.pdf</i>	OPELCzhCRyRzHWSmSGa86KrAOPV6jaeBRwCadTLbs/Q=
Додаток	<i>6_Моральне заохочення.pdf</i>	9mxkG5A9fq/UaW8UGwSIE+3Ft8GmLXihvPMg8vKoogA=
Додаток	<i>6_Підвищення кваліфікації.pdf</i>	a+6h/or6qLEZVisskvmxwolOsnjpYHam+zffqrueOgg= =
Додаток	<i>8_Протоколи.pdf</i>	t/7XCj2zFEK9QzGt3rwwqiX4A3dO6UUSwKMTpuAMikuE=
Додаток	<i>8_Склад_Рда_ІТБ.pdf</i>	9LhEmX2ofvu4WZ45EatuApRAn2e5IeOKCmdeyT/mGUQ=
Додаток	<i>6_Стажування.pdf</i>	FEbY7bWAOYq6OFm1bwtHlofETsWZU8mGGYRELGB7QrM=
Додаток	<i>Диплом III ступеню Здобувач вищої освіти Муханов А.М..pdf</i>	Y12wPVQjBgBdl6u6rklkDYib/bvm7DVrr3GMDQsg/Ps=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Клімов Едуард Сергійович

Члени експертної групи

Пузир Володимир Григорович

Бойко Володимир Дмитрович

Кравець Іван Богданович